

**Електронний додаток до матеріалів
Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції**

**«КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТА ІННОВАЦІЇ:
ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ПРАКТИКИ»**

присвячена видатному вченому-економісту О. Г. Ліберману

Тези доповідей

14 листопада 2019 року
м. Харків, Україна

**Харків
2019**

УДК 658)

**ОСОБЛИВОСТІ ДИНАМІКИ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТНОЇ
ПОЗИЦІЇ УКРАЇНИ У РЕЙТИНГУ ГЛОБАЛЬНОЇ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КРАЇН**

Піддубна Л. І., д. е. н., професор
кафедри міжнародної економіки
та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності
Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця,
e-mail: l.i.poddubnaya@gmail.com

Полякова Н. О., магістрант 2 року навчання
факультету міжнародних економічних відносин
Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця,
e-mail: poliakova.natalia97@gmail.com

Міжнародна конкурентоспроможність є однією з найважливіших категорій ринкової економіки, яка характеризує можливість ефективної адаптації економіки країни до умов міжнародного конкурентного середовища. Постійний аналіз та гнучка стратегія вдосконалення конкурентних позицій країни є основою її успішної діяльності на міжнародній арені. Одним з найважливіших аспектів розробки такої стратегії є визначення основних міжнародних конкурентних переваг, за рахунок яких країна матиме можливість не лише утримати свої позиції на міжнародному ринку, але й розширити масштаби свого впливу та нівелювати негативну дію економічних загроз.

Сьогодні питання визначення міжнародних конкурентних переваг є особливо актуальним для України, адже нестабільна політична ситуація, стагнація економічного розвитку та науково-технічного прогресу, відтік кваліфікованих кадрів, невідповідність стандартів якості української продукції міжнародним, недосконалість механізму керування міжнародним конкурентним потенціалом суттєво знижують шанси не лише зайняти вигідні позиції на міжнародному ринку, але й утримати їх.

Оскільки Україна має на меті активну участь у міжнародних економічних відносинах та прагне побудувати конкурентоспроможну модель економіки, то аналіз міжнародної конкурентної позиції країни у міжнародному середовищі є надзвичайно важливим елементом у визначенні міжнародних конкурентних переваг. Одним із найкращих рейтингів міжнародної конкурентоспроможності країн світу є рейтинг глобальної конкурентоспроможності від Всесвітнього економічного форуму, який проводить щорічний детальний аналіз основних факторів міжнародної конкурентоспроможності країни. На рис. 1 наведено динаміку індексного показника міжнародної конкурентоспроможності України [2].

Гістограма свідчить про зниження міжнародних конкурентних позицій України. Так, у 2008 році наша країна займала 72 місце серед 134 країн, а у 2019 році – 85 позиція з 141. Порівнюючи місце рейтингу у 2018 та 2015 роках, коли у рейтингу брала участь рівна кількість країн, рейтинг України на міжнародній арені знизився на 4 місця. Для більш детального аналізу необхідно розглянути динаміку показників основних факторів впливу на зміни рейтингових позицій, що дозволить визначити міжнародні конкурентні переваги країни – фактори, за рахунок яких Україна може піднятися у рейтингу, та основні проблеми, які можуть завдати цьому.

Таким чином, основними міжнародними конкурентними перевагами України є: вища освіта та професійна підготовка – висока рейтингова позиція за цим субіндексом зумовлена високим рівнем компетенцій випускників навчальних закладів, значними вміннями праці з новітніми технологіями, покращенням рівня критичного мислення серед студентів; розвиток інфраструктури – високі показники забезпечені постійним розвитком транспортної інфраструктури, зокрема, повітряного та водного транспорту; інноваційні можливості, високі показники яких є результатом збільшення міжнародної співпраці, покращення умов патентування розробок та бажання захищати наукові права на винаходи.

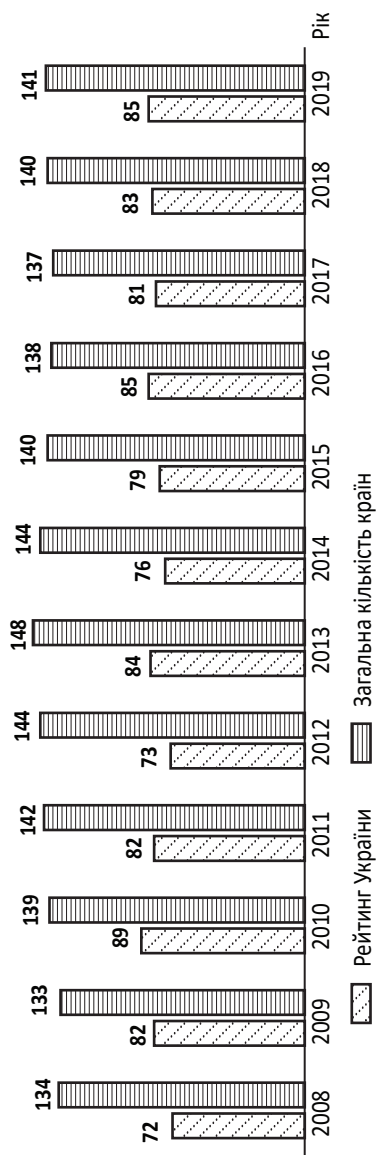

Рис. 1. Динаміка змін міжнародної конкурентної позиції України

Таблиця 1

Динаміка показників міжнародної конкурентоспроможності України [2; 3]

Субіндекс	Показник (0-100)		Місце в рейтингу	
	2018 р.	2019 р.	2018 р.	2019 р.
Інституції	46,3	47,9	110/140	104/141
Інфраструктура	70,1	70,3	57/140	57/141
Впровадження інформаційно-комунікативних технологій	51,0	51,9	77/140	78/141
Макроекономічне середовище	55,9	57,9	131/140	133/141
Здоров'я	72,0	65,6	94/140	101/141
Вища освіта та професійна підготовка	68,9	69,9	46/140	44/141
Ефективність ринку товарів	55,3	56,5	73/140	57/141
Ефективність ринку праці	59,5	61,4	66/140	59/141
Розвиток фінансового ринку	48,7	42,3	117/140	136/141
Розмір ринку	62,7	63,0	47/140	47/141
Динамізм бізнесу	55,3	57,2	86/140	85/141
Інноваційні можливості	39,0	40,1	58/140	60/141

Критично низькі позиції Україна займає за показниками «макроекономічне середовище» та «розвиток фінансового ринку» (133 та 136 місце відповідно у 2019 р.), які погіршилися порівняно з попередніми роками. Ці фактори зовнішнього середовища негативно впливають на конкурентоспроможність вітчизняних суб'єктів господарювання та блокують їх ефективну участь у світогосподарських зв'язках. Як і раніше, значний негативний вплив на становлення України як сильного конкурента на міжнародній арені також справляють такі показники, як незначне фінансування науково-технічного сектора виробництва (0,6 % від ВВП), погіршення якості науково-дослідницьких інститутів, низька кількість інноваційних підприємств, високий індекс інфляції (108,7 %) [1], імпортозалежність економіки, низький рівень до-

віри населення до влади, зниження стабільності розвитку фінансового ринку.

Таким чином, розглянуті основні тенденції щодо міжнародної конкурентоспроможності України свідчать про погіршення її позиції серед країн світу. Це вимагає швидкого покращення, насамперед, якості макроекономічного середовища та фінансового ринку як головних гальм на шляху до взаємовигідної інтеграції у міжнародні економічні відносини.

Література

1. Базовий індекс інфляції в Україні, 2019. URL: <https://index.minfin.com.ua/economy/index/inflation/basic/>
2. The Global Competitiveness Report 2018. URL: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2018>
3. The Global Competitiveness Report 2019. URL: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2019>

